

การเศาะลาฮฺในอิสลามนั้นแบ่งออกเป็นสองประเภทซึ่งท่านอิหม่ามซาฟิอีย์ (1993: 144) ได้กล่าวไว้หนังสืออุมมของท่านว่า

قال الشافعي رحمه الله تعالى : قال الله تبارك و تعالى : ﴿ إن الصلاة كانت على المؤمنين كتابا موقوتا ﴾ وقال : ﴿ وما أمروا إلا ليعبدوا الله مخلصين له الدين ﴾ الآية مع عدد آي فيه ذكر فرض الصلاة . (قال) : وسأل رسول الله ﷺ عن الإسلام فقال : خمس الصلوات في اليوم والليله . فقال السائل : هل علي غيرها ؟ قال ((لا ، إلا أن تطوع))

ความว่า

“อิหม่ามซาฟิอีย์(ขออัลลอฮฺทรงเมตตาท่าน) อัลลอฮฺได้ตรัส ความว่า ”แท้จริงการเศาะลาฮฺนั้นเป็นบัญญัติที่ถูกกำหนดเวลาไว้แก่ผู้ศรัทธาทั้งหลาย “และอัลลอฮฺได้ตรัสอีก ความว่า “และพวกเขามีได้ถูกบัญชาให้กระทำการอื่นใดนอกจากเพื่อเคารพภักดีต่ออัลลอฮฺ เป็นผู้มีเจตนาบริสุทธิ์ในการภักดีต่อพระองค์ ” จากอายะฮฺข้างต้นได้พูดถึงเศาะลาฮฺที่เป็นฟิรฎู (ได้กล่าวไว้) : และจากคำถามที่ได้ถามท่านเราะฮฺฎูเกี่ยวกับอิสลาม ท่านเราะฮฺฎูได้ตอบ “การเศาะลาฮฺใช้เวลาในหนึ่งวันกับหนึ่งคืน และมีคนถามอีกว่า ”ที่จำเป็นเหนืออื่นนอกจากนั้นยังมีอีกไหม? ท่านนบี ﷺ ตอบว่า ”ไม่มี นอกจากท่านจะอาสาทำ(คือ เศาะลาฮฺสุนัต) “

จาก คำกล่าวของอิหม่ามซาฟิอีย์ ที่ได้ยกอายะฮฺอัลกุรอานสูเราะฮฺ อันนิซาฮฺ สูเราะฮฺอัลบัยยีนะฮฺ พร้อมทั้งได้ยกตัวอย่างหะดีษข้างต้นนั้น ได้แบ่งประเภทของการเศาะลาฮฺในอิสลามอย่างชัดเจน สามารถออกเป็นสองประเภทคือ

2.1.5.1 เศาะลาฮฺฟิรฎู

เศาะลาฮฺที่ถูกกำหนดให้มุสลิมทุกคนที่บรรลุนิติภาวะแล้วต้องปฏิบัติ ได้แก่ ชุบฮฺ ดูฮฺ อัสรฺ มัจริบ และอิชาฮฺ ทั้งห้านี้ถูกบัญญัติในคืนที่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ เดินทางในเวลากลางคืนจากมัศยิดหะรออมยังบัยตุลมักดิส(อิสรออ) และหลังจากนั้นท่านถูกนำขึ้นฟากฟ้าเบื้องบน(เมื่อยะรอจ) อัลลอฮฺได้กำหนดให้ท่านนบี ﷺ และมวลมุสลิมเศาะลาฮฺวันหนึ่งกับคืนหนึ่งห้าสิบเวลาหลังจากนั้นพระองค์ได้ทรงลดหย่อนให้จนเหลือเพียงห้าเวลา คือ ห้าเศาะลาฮฺในการกระทำและปฏิบัติแต่ยังคงเป็นห้าสิบเศาะลาฮฺด้านผลบุญและการตอบแทน

การบัญญัติเศาะลาฮฺมีหลักฐานปรากฏมากมายทั้งอัลกุรอานและอัลหะดีษ ส่วนหนึ่งจากอัลกุรอาน คำตรัสของพระองค์ที่ว่า

﴿ فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ ﴿١٧﴾ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ ﴾

(الرอม : 17 - 18)

ความว่า

”ดังนั้น มหาบริสุทธิ์ยิ่งแต่อัลลอฮ์ ﷻ เมื่อพวกเขาอย่างเข้าสู่ยามเย็นและเมื่อพวกเขา
อย่างเข้าสู่ยามเช้า¹³ และมวลการสรรเสริญในชั้นฟ้าทั้งหลายและแผ่นดินเป็นกรรมสิทธิ์ของพระองค์
และเมื่อพวกเขาอย่างเข้าสู่ยามบ่าย¹⁴“

(อรรูม : 17 -18)

อิหม่ามซาฟิอี(1993) ได้กล่าวไว้ในหนังสืออุมมของท่านซึ่งมีความว่าสอดคล้อง
กับอิบนุอับบาส ﷺ ได้กล่าวว่าความว่าที่ว่า

﴿ حين تمسون ﴾

”ขณะที่พวกท่านอยู่ในเวลาค่ำ“ หมายถึง เสาะลาฮุมมัฆริบและเสาะลาฮุอิฮาอ์และที่ว่า

﴿ وحين تصبحون ﴾

”ขณะที่พวกท่านอยู่ในเวลาเช้า“ หมายถึง เสาะลาฮุซุบฮุ และที่ว่า

﴿ وعشيًّا ﴾

”ในยามเย็น“ หมายถึง เสาะลาฮุอัศร และที่ว่า

﴿ وحين تظهرون ﴾

”และขณะที่พวกท่านอยู่ในยามบ่าย“ หมายถึง เสาะลาฮุคุฮร
และอัลลอฮ์ทรงตรัสถึงการฟิรฎุเสาะลาฮ์ด้วยเวลาที่แน่นอนว่า

﴿ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا ﴾

(النساء: 103)

ความว่า

”แท้จริงเสาะลาฮุนั้นได้ถูกกำหนดเหนือผู้ศรัทธาทั้งหลายอย่างมีกำหนดเวลา
แน่นอน”

(อันนิซาอ : 103)

¹³ คือ จงให้ความบริสุทธิ์แต่อัลลอฮ์จากคุณลักษณะที่บกพร่องและไม่สมบูรณ์ ทั้งในยามเย็นยามเช้า

¹⁴ เคล็ดลับในการสรรเสริญก็คือ เป็นการแสดงออกถึงว่า ความสำเร็จต่าง ๆ ที่ปวงบ่าวได้รับนั้นเป็นความโปรด
ปรานที่อัลลอฮ์ ประทานให้ ดังนั้น จึงเป็นการสมควรที่พึงได้รับการสรรเสริญ

ส่วนหนึ่งจากหะดีษ ก็คือ หะดีษอิสรออูและเมื่อยะรออู ที่ได้กล่าวแล้วนั้นและจะนำเสนอหะดีษอีกบทหนึ่งดังนี้

عن ابن عباس أن معاذًا قال: بعثني رسول الله ﷺ قال: ((إِنَّكَ سَتَأْتِي قَوْمًا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ ، فَإِذَا جِئْتَهُمْ فَادْعُهُمْ إِلَى أَنْ يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ، وَأَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ، فَإِنْ هُمْ طَاعُوا لَكَ بِذَلِكَ ، فَأَخْبِرْهُمْ أَنَّ اللَّهَ قَدْ فَرَضَ عَلَيْهِمْ خَمْسَ صَلَوَاتٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ ، فَإِنْ هُمْ طَاعُوا لَكَ بِذَلِكَ فَأَخْبِرْهُمْ أَنَّ اللَّهَ قَدْ فَرَضَ عَلَيْهِمْ صَدَقَةً ، تُؤْخَذُ مِنْ أَعْيَانِهِمْ فَتُرَدُّ عَلَىٰ فُقَرَائِهِمْ ، فَإِنْ هُمْ طَاعُوا لَكَ بِذَلِكَ فَإِيَّاكَ وَكَرَائِمَ أَمْوَالِهِمْ ، وَآتَى دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ ، فَإِنَّهُ لَيْسَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ حِجَابٌ))

(رواه البخاري. 1992 : 1331)

ความว่า

จากอับนิอับบาส رضي الله عنه ว่า ท่านนบี ﷺ ได้ส่งมาซา رضي الله عنه ไปยังเยเมน โดยท่านได้กล่าวว่า “เจ้าจงเรียกร้องพวกเขาซึ่งเป็นอะสุลลิกิตาบ(ชาวยิวและคริสต์)สู่การปฏิญาณตนว่า ไม่มีพระเจ้าที่ถูกลักการะโดยเที่ยงแท้ นอกจากอัลลอฮ์และแท้จริงมุฮัมมัดเป็นเราะสุลของอัลลอฮ์ ถ้าหากพวกเขาปฏิบัติตามเจ้าในสิ่งดังกล่าวนี้ เจ้าจงบอกพวกเขาว่า ความจริงอัลลอฮ์ได้กำหนดเหนือพวกเขานั้น เสาะลาสุห้าเวลาในวันหนึ่งกับคืนหนึ่ง ถ้าหากพวกเขาปฏิบัติตามดังกล่าวนี้ เจ้าจงบอกพวกเขาว่า ความจริงอัลลอฮ์ได้กำหนดเหนือพวกเขานั้นเสาเคาะอะสุ (ชะกะด) เจ้าจงเอาทรัพย์สินจากบรรดาผู้ร่ำรวยจากพวกเขา เพื่อมอบแก่ผู้ยากจนในกลุ่มพวกเขา ถ้าหากพวกเขาปฏิบัติตามดังกล่าว ก็จงทรัพย์สินจากพวกเขาด้วยดี และจงเกรงกลัวคูลอฮ์ของผู้ถูกอธรรม เพราะไม่มีหิญาบระหว่างผู้ถูกอธรรมกับอัลลอฮ์“

(บันทึกโดย al-Bukhariy, 1992 : 1331)¹⁵

2.1.5.2 เสาะลาสุสุนัต

เสาะลาสุสุนัต หมายถึง การเสาะลาสุที่มุสลิม ทำด้วยความบริสุทธิ์ เต็มใจ ไม่ว่าจะเป็เสาะลาสุในเวลากลางคืนหรือกลางวัน โดยไม่มีการบังคับให้กระทำ ผู้ใดที่ท้จะได้รับผลบุญและผู้ใดที่ละทิ้งก็ไม่มีความคิดหรือบาป ซึ่งจะตรงกันข้ามกับเสาะลาสุฟิรฎู ดัง คำตอบของท่านเราะสุล ﷺ แก่ชาวอาหรับชนบท ซึ่งได้มาถามท่านเกี่ยวกับเสาะลาสุที่เขาจำเป็นต้องปฏิบัติว่า

¹⁵ สอดคล้องกับบันทึกของ Muslim, 1995 : 19

طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ ، يَقُولُ : جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مِنْ أَهْلِ نَجْدٍ تَأْتِرُ الرَّأْسَ ، يُسْمَعُ دَوِيَّ صَوْتِهِ وَلَا يُفْقَهُ مَا يَقُولُ ، حَتَّى دَنَا ، فَأِذَا هُوَ يَسْأَلُ عَنِ الْإِسْلَامِ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : ((خَمْسُ صَلَوَاتٍ فِي الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ)). فَقَالَ : هَلْ عَلَيَّ غَيْرُهَا ؟ قَالَ : ((لَا ، إِلَّا أَنْ تَطَوَّعَ)). قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : ((وَصِيَامٌ رَمَضَانَ)). قَالَ : هَلْ عَلَيَّ غَيْرُهُ ؟ قَالَ : ((لَا ، إِلَّا أَنْ تَطَوَّعَ)). قَالَ : وَذَكَرَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الزَّكَاةَ فَقَالَ : هَلْ عَلَيَّ غَيْرُهَا ؟ قَالَ : ((لَا ، إِلَّا أَنْ تَطَوَّعَ)). قَالَ : فَادَّبَرَ الرَّجُلُ وَهُوَ يَقُولُ : وَاللَّهِ لَا أَزِيدُ عَلَى هَذَا وَلَا أَنْقُصُ ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : ((أَفْلَحَ إِنْ صَدَقَ))

(رواه البخاري. 1992: 46)

ความว่า

จาก ฎอลหะฮฺ บิน อุบัยคุดลฮฺ กล่าวว่าได้มีชาย ชาว نجدคนหนึ่งมาหาท่านเราะสูล ผมงู้ง พุดอู้อี้และไม่รู้ว่าเขาพุดอะไร จนกระทั่งเข้ามาใกล้ เขาได้ถาม(ท่านเราะสูล) เกี่ยวกับ อิสลาม ท่านเราะสูลได้กล่าวว่า ”(อิสลามคือ) เสาะลาฮฺห้าเวลาในหนึ่งวันกับหนึ่งคืน “ และเขากล่าวว่า ”ที่เป็น(ฟิรฎู) หน้าทีแก่ข้าพเจ้านอกจากนี้มีอีกไหม? “ ท่านเราะสูล ﷺ ตอบว่า ”ไม่มี นอกจากท่านจะอาสาทำ(คือ เสาะลาฮฺสุนัต) “แล้วท่านเราะสูลได้กล่าวอีกว่า ”และการถือศีลอดในเดือน รอมฎอน“ และเขาได้ถามว่า ”ทีจำเป็นเหนือฉันนอกจากนั้นยังมีอีกไหม? ท่านนบี ﷺ ตอบว่า ”ไม่มี นอกจากท่านจะอาสาทำ(คือ ศีลอดสุนัต) “ และท่านได้กล่าวแก่เขาเกี่ยวกับการจ่ายชะกาต และเขาได้ถามว่า ”ทีจำเป็นเหนือฉันนอกจากนั้นยังมีอีกไหม? ท่านนบี ﷺ ตอบว่า ”ไม่มี นอกจากท่านจะอาสาทำ(คือ เสาะดาเกาะฮฺ) แล้วชายคนนั้นได้หันหลังกลับไปพลางผู้กล่าวว่า ”สาบานด้วยพระนามของอัลลอฮฺฉันจะไม่เพิ่มให้มากกว่านี้และไม่ลดหย่อน(ไปกว่านี้) “ ท่านเราะสูลได้กล่าวว่า ” เขาได้รับความสุขแล้ว ถ้าเขาพุดจริง“

(บันทึก โดย al-Bukhariy, 1992: 46)

การเสาะลาฮฺสุนัตนั้นแม้ไม่มีการบังคับในอิสลามแต่เป็นเสาะลาฮฺที่มีความสำคัญ และมีความประเสริฐ ซึ่งจะนำเสนอถึงความสำคัญของเสาะลาฮฺสุนัตบางส่วนเพื่อความเข้าใจ เสาะลาฮฺสุนัตแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

ก. ควรดำเนินการแบบรายบุคคล

เสาะลาฮฺสุนัตที่ไม่สนับสนุนให้ทำแบบหมู่มาอะฮฺ แต่สุนัตให้ทำเป็นรายบุคคล แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อยๆ คือ

(1) เสาะลาฮฺสุนัตที่ควบคู่กับการเสาะลาฮฺฟิรฎู

เศาะลาฮฺสุนัตที่ควบคู่กับการเศาะลาฮฺฟิรฎู ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ
สุนัต มุอักกั๊ดและสุนัตหม็อยมุอักกั๊ด

เศาะลาฮฺสุนัตมุอักกั๊ด คือ เศาะลาฮฺสองรอกอตั้ก่อนซุบฮฺ สองรอกอตั้ก่อนและ
หลังคฺุศฺร สองรอกอตั้หลังมัฆริบและสองรอกอตั้หลังอิชาอฺ เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมีหะดีษของท่าน
นบีﷺ ได้กล่าวว่

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ، قَالَ : ((حَفِظْتُ مِنَ النَّبِيِّ ﷺ عَشْرَ رَكَعَاتٍ
رَكَعَتَيْنِ قَبْلَ الظُّهْرِ ، وَرَكَعَتَيْنِ بَعْدَهَا ، وَرَكَعَتَيْنِ بَعْدَ الْمَغْرِبِ فِي بَيْتِهِ ، وَرَكَعَتَيْنِ
بَعْدَ الْعِشَاءِ فِي بَيْتِهِ ، وَرَكَعَتَيْنِ قَبْلَ صَلَاةِ الصُّبْحِ))

(رواه البخاري, 1992 : 1126)

ความว่

จาก อิบน์ อุมัร ﷺ ได้กล่าวว่ “ฉันท่องจำมาจากท่านนบี ﷺ สิบรอกอตั้สอง
รอกอตั้ก่อนคฺุศฺร สองรอกอตั้หลังอิศฺร สองรอกอตั้หลังมัฆริบในบ้านของเขา สองรอกอตั้หลังมัฆ
ริบในบ้านของเขาและสองรอกอตั้หลังอิชาอฺในบ้านของเขา สองรอกอตั้ก่อนเศาะลาฮฺซุบฮฺเป็น
ช่วงเวลาที่ไม่มียุ้ใดเข้าไปหาท่านนบีﷺ ในช่วงเวลาดังกล่าว”

(บันทึกโดย al-Bukhariy, 1992 : 1126)¹⁶

และเศาะลาฮฺสุนัตหม็อยมุอักกั๊ด คือ สองรอกอตั้ก่อนและหลังคฺุศฺร (ที่ไม่ใช่สอง
รอกอตั้ก่อนและหลังคฺุศฺรที่เป็นมุอักกั๊ด) สี่รอกอตั้ก่อนอิศฺร สองรอกอตั้ก่อนมัฆริบและสองรอกอตั้
ก่อนอิชาอฺ ในเรื่องนี้ขอ้เสนอหลักฐานเพียงบางส่วนดังนี้

ท่านนบีﷺ ได้กล่าวเกี่ยวกับการเศาะลาฮฺสี่รอกอตั้ก่อนฟิรฎูคฺุศฺร ว่

عن ابن عمر ﷺ أن النبي ﷺ قال : ((رَحِمَ اللَّهُ أَمْرًا صَلَّى قَبْلَ الْعَصْرِ أَرْبَعًا))

(رواه الترمذي: 433)

ความว่

จาก อิบน์ อุมัร กล่าวว่ แท้จริงท่านนบี ﷺ ได้กล่าวว่ “ขอ้อลลอฮฺได้โปรด
เมตตาแก่ผู้ที่ได้เศาะลาฮฺก่อนอิศฺรสี่รอกอตั้”

(บันทึกโดย al-Termiziy, 1978: 433)¹⁷

¹⁶ สอดคล้องกับบันทึกของ Muslim, 1995 : 729

(2) เสาะลาสุสุนัต์ที่ไม่ควบคู่กับการเสาะลาสุฟิรฎู

เสาะลาสุสุนัต์ที่ไม่ได้มีช่วงเวลาคู่กับเสาะลาสุฟิรฎูแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ เสาะลาสุสุนัต์ที่มีเวลากำหนดแน่นอนและเสาะลาสุสุนัต์ที่ไม่มีเวลากำหนดแน่นอน

สำหรับเสาะลาสุสุนัต์ที่กำหนดเวลาที่แน่นอน ดังนี้

- ตะฮัยยะตุ้ลมัสยิด คือ เสาะลาสุสองรอกอ้ดก่อนนั่งทุกครั้งเมื่อเข้ามัสยิด ท่านนบีได้กล่าวว่

عَنْ أَبِي قَتَادَةَ بْنِ رَبِيعٍ الْأَنْصَارِيِّ رضي الله عنه ، قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم : ((إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ ، فَلَا يَجْلِسُ حَتَّى يُصَلِّيَ رَكْعَتَيْنِ))

(رواه البخاري.1992: 433)

ความว่

จาก อะบา กุฏตาตะฮะ บิน ริบิอียะฮ์ อัลอันศุอริ رضي الله عنه ได้กล่าวว่: ท่านนบีได้กล่าวว่ “เมื่อคนใดในหมู่พวกท่านเข้ามัสยิด เขาข่านั่งจนกว่าจะได้เสาะลาสุสองรอกอ้ด“

(บันทึกโดย al-Bukhariy, 1992: 433)

- วิตุร คือ เสาะลาสุที่มีจำนวนเป็นคี่เนื่องจากเสาะลาสุวิตุรนี้ จะต้องจบลงด้วยการเสาะลาสุอีกหนึ่งรอกอ้ด ซึ่งต่างกับเสาะลาสุอื่นๆ ท่านนบีได้กล่าวว่

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال : أوصاني خليلي صلى الله عليه وسلم بثلاثٍ : ((صِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ ، وَرَكْعَتِي الضُّحَى ، وَأَنْ أُوتِرَ قَبْلَ أَنْ أَنْامَ))

(رواه البخاري.1992: 1880)

ความว่

จากอบีฮุรอัยเราะฮะได้กล่าวว่ ที่รักของฉันได้กำชับฉันสามประการ คือ ถือศีลอดสามวันทุกเดือน เสาะลาสุคฺุสาสองรอกอ้ดและให้ฉันเสาะลาสุวิตุรก่อนที่ฉันจะนอน”

(บันทึกโดย Al-Bukhariy, 1992 : 1880)

- กิยามมุลลัฮ์ คือ เสาะลาสุตะฮัจญุด ถ้าหากกระทำภายหลังการนอน ตะฮัจญุดแปลว่ ละทิ้งการนอน เสาะลาสุกิยามมุลลัฮ์เป็นเสาะลาสุที่ไม่ได้จำกัดจำนวนรอกอ้ด ให้ปฏิบัติภายหลังการตื่นนอนและก่อนเสาะลาสุซุบฮุ คิงอายะฮุในอัลกุรอาน

¹⁷ บันทึกโดย al-Termizi, 1978 : 433 (هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ)

﴿وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَّكَ عَسَىٰ أَن يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا﴾

(الإسراء : 79)

ความว่า

”และจากบางส่วนของกลางคืนเจ้าจงตื่นขึ้นมาเสาะลาฮูในเวลาของมัน เป็นการสมักรใจสำหรับเจ้า หวังว่าพระเจ้าของเจ้าจะทรงให้เจ้าได้รับตำแหน่งที่ถูกสรรเสริญ¹⁸“

(อัลอิสรออ : 79)

- เสาะลาฮูฮฺ ในการทำการเสาะลาฮูอย่างน้อยสองรอกอ์ตและอย่างสมบูรณ์แปดรอกอ์ต หะดีษของท่านนบีมุฮัมมัด ได้กล่าวว่า

أَنَّ أُمَّ هَانِئٍ بِنْتَ أَبِي طَالِبٍ حَدَّثَتْهُ : ((أَنَّهُ لَمَّا كَانَ عَامَ الْفَتْحِ أَتَى رَسُولَ اللَّهِ ﷺ إِلَى غُسْلِهِ فَسَتَرَتْهُ عَلَيْهِ فَاطِمَةُ ثُمَّ أَخَذَ ثَوْبَهُ وَالتَّحَفَ بِهِ ثُمَّ صَلَّى ثَمَانِي رَكَعَاتٍ سُبْحَةَ الضُّحَى))

(رواه البخاري. 1992 : 350)

ความว่า

แท้จริงอุมมุฮานี บิน อะบีฏอลีบ ได้รายงานว่ ”ในปีที่เข้าพิชิตมักกะฮุนั้น ฉันได้ไปหาท่านเราะฮูล ขณะที่ท่านอยู่ที่ราบสูงของมักกะฮฺ ท่านเราะฮูล ได้ลุกขึ้นอาบน้ำ ฟาฎีมะฮฺได้ปกปิดให้ท่าน ต่อมาท่านได้หิบบผ้าของท่านและใช้มันพันร่างของท่านต่อมาท่านได้เสาะลาฮูแปดรอกอ์ตเป็นเสาะลาฮูฮฺ“

(บันทึกโดย al-Bukhariy, 1992 : 350)

- เสาะลาฮูฮฺคือเราะฮู คือ เสาะลาฮูสองรอกอ์ต นอกเวลาที่ห้ามทำการเสาะลาฮู สุนัตอิสติคอร่าห์สำหรับผู้มีความประสงค์งานชิ้นหนึ่งที่ไม่ขัดกับหลักอิสลามและเขายังไม่รู้ว่างานชิ้นนั้นจะเป็นงานที่ดีหรือไม่และหลังจากเสร็จเสาะลาฮู สุนัตให้ขอคฺออ ตามแบบอย่างจากท่านนบี ดังนั้นหากอัลลอฮฺเปิดหัวใจให้ทำงานชิ้นนั้นและหากไม่เป็นเช่นนั้นก็งดเสีย

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُعَلِّمُنَا الْإِسْتِخَارَةَ فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا ، كَمَا يُعَلِّمُنَا السُّورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ ، يَقُولُ : ((إِذَا هُمْ أَحَدُكُمْ بِالْأَمْرِ

¹⁸ ในวันกิยามะฮฺ คือ ตำแหน่งชะฟาอะฮฺ(ความช่วยเหลือ)อันยิ่งใหญ่

، فَلْيَرْكَعْ رَكَعَتَيْنِ مِنْ غَيْرِ الْفَرِيضَةِ ، ثُمَّ لِيَقُلْ : اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ ،
وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ ، وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ ، فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ ، وَتَعْلَمُ
وَلَا أَعْلَمُ ، وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ، اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي
وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي - أَوْ قَالَ عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ - فَاقْدُرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ، ثُمَّ
بَارِكْ لِي فِيهِ ، وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي
- أَوْ قَالَ فِي عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ - فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ ، وَاقْدُرْ لِي الْخَيْرَ
حَيْثُ كَانَ ، ثُمَّ أَرْضِنِي ((قَالَ :)) (وَيُسَمِّي حَاجَتَهُ))

(رواه البخاري. 1109 : 1992)

ความว่า

จากญาบิร บิน อับดิลลาฮฺ อัลอันศอรียฺ رضي الله عنه ได้กล่าวว่า ท่านเราะสูล ﷺ ได้สอน
อิสติคออเราะห์ให้เรา ในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งปวง เหมือนกับสอนสุเราะฮฺหนึ่งจากอัลอัลกุรอานแก่เรา
ท่านกล่าวว่า “เมื่อคนใดในหมู่พวกท่านตั้งใจจะทำงานชิ้นหนึ่ง เขาจงเสาะลาฮฺสองรอกออัต นอกจาก
เสาะลาฮฺฟิรฎู” แล้วให้เขากล่าวว่า “ฉันแต่อัลลอฮฺ ฉันขอสิ่งที่ดีจากท่าน ตามที่ท่านทรงรู้และฉัน
ขอให้ฉันกำหนดโดยการกำหนดของท่าน และฉันขอท่านจากสิ่งที่โปรดปรานอันยิ่งใหญ่ของท่าน
เพราะท่านเป็นผู้กำหนด ฉันไม่สามารถกำหนด ท่านรู้ ฉันไม่รู้ ท่านรอบรู้สิ่งที่เร้นลับต่างๆ ฉัน
แต่อัลลอฮฺ ถ้าหากท่านรู้ว่างานชิ้นนี้เป็นสิ่งที่ดีสำหรับฉัน ทั้งในศาสนาของฉันในชีวิตความเป็นอยู่
ของฉันและวาระสุดท้ายแห่งกิจกรรมของฉัน ขอได้โปรดหันเหฉันให้พ้นฉัน และได้โปรดหันเห
ฉันให้พ้นจากมันและได้โปรดกำหนดสิ่งที่ดีแก่ฉัน ในที่มันเป็นอยู่แล้วได้โปรดให้ฉันพึงพอใจมัน
ท่านได้กล่าวว่า แล้วให้เขาเอ่ยถึงความต้องการของเขา(ว่าคืออะไร)“

(บันทึกโดย al-Bukhari, 1992 : 1109)

และสำหรับเสาะลาฮฺสุนัติมุญลัก ที่ไม่ผูกพันกับชื่อและเวลาคือ เสาะลาฮฺสุนัตตามที
ต้องการในเวลาใดที่ต้องการ ยกเว้นในเวลาที่ย่ำเสาะลาฮฺ ¹⁹ ในการเสาะลาฮฺประเภทนี้ ต้องสลาม
ทุก ๆ สองรอกออัตไม่ว่าจะเสาะลาฮฺในเวลากลางคืนหรือกลางวัน ดังหะดีษของท่านนบี กล่าวว่า

عَنْ ابْنِ عُمَرَ : أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنْ صَلَاةِ اللَّيْلِ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ عَلَيْهِ
السَّلَامُ : ((صَلَاةُ اللَّيْلِ مَثْنَى مَثْنَى ، فَإِذَا خَشِيَ أَحَدُكُمْ الصُّبْحَ صَلَّى رَكَعَةً وَاحِدَةً

¹⁹ หลังเสาะลาฮฺซุฮฺ หลังเสาะลาฮฺอัซรฺ เวลาที่ยังวันขณะที่ดวงอาทิตย์ตรงหัวพอดี ขณะที่ดวงอาทิตย์ขึ้นได้
ประมาณหนึ่งเมตรและขณะที่ดวงอาทิตย์ตกดิน

ثَوْتَرُ لَهُ مَا قَدْ صَلَّى)) وَعَنْ نَافِعٍ : أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ : ((كَانَ يُسَلِّمُ بَيْنَ الرَّكْعَةِ
وَالرَّكْعَتَيْنِ فِي الْوِثْرِ حَتَّى يَأْمُرَ بِبَعْضِ حَاجَتِهِ))

(رواه البخاري.1992: 946)

ความว่า

จากอิบนุ อุมัร แท้จริงได้มีชายคนหนึ่งได้ถามท่านนบีเกี่ยวกับเศาะลาฮฺในเวลา
กลางคืน ฉะนั้นท่านเราะสูลได้กล่าวว่า ”เศาะลาฮฺสุนัต(ในเวลากลางคืนนั้น) สองรอกออัต สอง
รอกออัต เมื่อใกล้เวลาเศาะลาฮฺซุบฮฺ ก็จงเศาะลาฮฺหนึ่งรอกออัตเป็นการวิติร “ และจากนาฟิอฺ รายงาน
ว่า แท้จริงอับดุลเลาะ บิน อุมัร ”ได้สะลามทุก ๆ สองรอกออัต เมื่อท่านต้องการเลิกให้เศาะลาฮฺอีก
หนึ่งรอกออัต เพื่อทำให้วิติร(จำนวนคี่)“

(บันทึกโดย al-Bukhariy, 1992: 946)

ข. สุนัตเศาะลาฮฺเป็นแบบญะมาอะฮฺ

(1) เศาะลาฮฺอิดทั้งสองวันอิด(ตรุษหรือรายอ) เป็นวันที่ยิ่งใหญ่สำหรับมุสลิม
ทุกมุมโลกในการเฉลิมฉลอง หะดีษของท่านนบีได้กล่าวว่า

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ : ((كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْرُجُ
يَوْمَ الْفِطْرِ وَالْأَضْحَى إِلَى الْمِصَلَّى ، فَأَوَّلُ شَيْءٍ يَبْدَأُ بِهِ الصَّلَاةُ ، ثُمَّ يَنْصَرِفُ ، فَيَقُومُ
مُقَابِلَ النَّاسِ ، وَالنَّاسُ جُلُوسٌ عَلَى صُفُوفِهِمْ فَيَعْظُمُهُمْ ، وَيُوصِيهِمْ ، وَيَأْمُرُهُمْ ، فَإِنْ
كَانَ يُرِيدُ أَنْ يَقْطَعَ بَعْثًا قَطَعَهُ ، أَوْ يَأْمُرَ بِشَيْءٍ أَمَرَ بِهِ ، ثُمَّ يَنْصَرِفُ))

(رواه البخاري.1992:913)

ความว่า

จาก อะบีสะอิด อัลดุคริ ได้กล่าวว่า ”ท่านนบี ได้ออกไปยังสถานที่เศาะลาฮฺ
ในวันอิดิ้ลฟิตรีและอิดิ้ลอัฎฮา สิ่งแรกที่ ท่านเริ่มก็คือ การเศาะลาฮฺอิดจากนั้นก็หันกลับ เષษญหน้า
กับประชาชน โดยประชาชนนั่งอยู่ในแถวของพวกเขา ท่านได้ตักเตือน สั่งเสียและสั่งใช้ให้พวกเขา
(ในญุมอะฮฺ) หลังจากนั้น(เสร็จญุมอะฮฺ) หากท่านต้องการจะส่งกองทหารไปทำศึกนอกพื้นที่ท่านจะ
ส่งไป หรือท่านจะสั่งใช้อะไร ท่านก็จะสั่งใช้จนกระทั่งเสร็จ“

(บันทึกโดย al-Bukhariy, 1992 : 913)

(2) เศาะลาฮฺระรอเวียะหฺ ถูกบัญญัติขึ้นในเดือนรอมฎอน โดยเฉพาะและสุนัตให้ เศาะลาฮฺเป็นญะมาอะฮฺและการเศาะลาฮฺโดยลำพังเพียงคนเดียวก็ถือว่าใช้ได้ ได้มีรายงานจากท่านบี มุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวว่า

عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: ((أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ صَلَّى ذَاتَ لَيْلَةٍ فِي الْمَسْجِدِ ، فَصَلَّى بِصَلَاتِهِ نَاسٌ ، ثُمَّ صَلَّى مِنَ الْقَابِلَةِ ، فَكَثُرَ النَّاسُ ، ثُمَّ اجْتَمَعُوا مِنَ اللَّيْلَةِ الثَّلَاثَةِ أَوْ الرَّابِعَةِ ، فَلَمْ يَخْرُجْ إِلَيْهِمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ، فَلَمَّا أَصْبَحَ قَالَ : ((قَدْ رَأَيْتُ الَّذِي صَنَعْتُمْ وَلَمْ يَمْنَعْنِي مِنَ الْخُرُوجِ إِلَيْكُمْ إِلَّا أَنِّي خَشِيتُ أَنْ تُفْرَضَ عَلَيْكُمْ وَذَلِكَ فِي رَمَضَانَ))

(رواه البخاري ومسلم)

ความว่า

จากอาอิชะฮฺ ﷺ กล่าวว่า ”ท่านนบี ﷺ ได้เศาะลาฮฺในมัสยิดในคืนหนึ่ง ได้มีประชาชนมาเศาะลาฮฺตามการเศาะลาฮฺของท่านและในคืนถัดมาท่านก็ได้เศาะลาฮฺและมีผู้คนจำนวนมาก ต่อมาพวกเขาได้มารวมตัวกันในคืนที่สามหรือคืนที่สี่แต่ท่านเราะฮฺลุส ไม่ได้ออกมาที่พวกเขา เมื่อรุ่งเช้าท่าน ﷺ ได้กล่าวว่า ฉันเห็นสิ่งที่พวกท่านกระทำ ไม่มีสิ่งใดขัดขวางฉันที่ไม่ได้ออกมายังพวกท่านนอกจากกลัวว่ามันจะถูกกำหนดเป็นฟิรฎูเหนือพวกท่าน“

(บันทึกโดย al-Bukhariy และ Muslim)

(3) เศาะลาฮฺกุสุฟัยนฺ คือ เศาะลาฮฺที่ถูกบัญญัติขึ้นเกิดจากสาเหตุปรากฏการณ์สุริยคราสและจันทรคราส เพื่อขอคุออจากอัลลอฮฺให้พ้นจากความเดือดร้อนและขอให้แสงสว่างกลับคืนมา ดังหะดีษของท่านนบี ﷺ ได้กล่าวว่า

((إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ آيَاتَانِ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ ، لَا يَنْكَسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ ، وَلَا لِحَيَاتِهِ ، فَإِذَا رَأَيْتُمُوهُمَا فَادْعُوا اللَّهَ وَصَلُّوا حَتَّى تَنْكَشِفَ))

(رواه مسلم. 1995: 904)

ความว่า

”แท้จริงดวงอาทิตย์และดวงจันทร์นั้น ทั้งสองเป็นส่วนหนึ่งจากบรรดาสัญลักษณ์ของอัลลอฮฺทั้งสองไม่ได้เกิดคราส เพราะความตายของผู้นั้นและไม่ใช่ว่าการมีชีวิตของผู้นั้นเมื่อพวกท่านได้พบเหตุการณ์ดังกล่าว พวกท่านจงเศาะลาฮฺและขอคุออ จนกว่าสิ่งที่เกิดกับพวกท่านคายออก(สว่าง)“

(บันทึกโดย Muslim, 1995: 904)